

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС
ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ

НИЗОМИЙ НОМИДАГИ ТОШКЕНТ ДАВЛАТ
ПЕДАГОГИКА УНИВЕРСИТЕТИ

И. Каримов, К. Ж. Туленова,
Э. М. Иззетова, И. Хакимов

**«Фалсафа», «Миллий ғоя» ва «Фан методологияси»
фанларидан аспирантлар ҳамда мустақил тадқиқотчилар
учун методик қўлланма**

Тошкент – 2009

Тузувчилар: - ф.ф.д., проф. И.Каримов
ф.ф.д., проф. К.Ж.Туленова
ф.ф.д., проф. Э.М.Иззетова
ф.ф.н., проф. И.Хакимов

Такризчилар – ф.ф.д., проф. Маматов М.
ф.ф.н., проф. Валиева С.И.

Низомий номидаги ТДПУ Илмий Кенгашининг 2009 йил
апрель - сонли қарорига биноан нашрга тавсия этилган.

МУҚАДДИМА

Миллий мустақиллик йилларида мамлакатимиз тараққиётининг ўзбек модели тамойиллари негизида асрларга тенг бунёдкорлик ишлари амалга оширилди. Жамиятимиз барча соҳаларидаги оламшумул ўзгаришларни жаҳон ҳамжамияти эътирофи бўлди. Ҳуқуқий демократик давлат барпо этиш, фуқаролик жамияти шаклланишига йўл очиш ва бозор иқтисоди муносабатларига босқичма-босқич ўтиш муаммолари халқимиз дунёқарашида тубдан ўзгаришлар бўлиши, эски ақидалардан тамоман воз кечиш, миллий ғоя ва мафкура таъсирчанлигини ошириш ва маънавиятни юксалтиришни тақозо бўлди. Бунда ижтимоий фанлар алоҳида ўрин тутди. Президентимиз Ислам Каримов таъкидлаганидек, «Қўп асрлик тарихимиз шуни кўрсатадики, инсон дунёқарашининг шаклланишида маърифатнинг, хусусан ижтимоий фанларнинг ўрни бекиёс. Бу жамиятшунослик бўладими, психология ёки иқтисод бўладими – уларнинг барчаси одамнинг интеллектуал камолотга эришувида катта таъсир кучига эга»¹

Ижтимоий воқеликдаги туб ўзгаришлар илмий-тадқиқот ишларига ҳам жиддий ёндашувни, унинг назарий ва методологик жиҳатлари мукаммал бўлишини тақозо этади. Ана шунинг учун ҳам Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Олий аттестация комиссияси Раёсатининг 1993 йил 11/3 рақамли қарорида «Фалсафа ва фаннинг методологик муаммолари» таҳсили бўйича, 2001 йилдаги 014-сонли қарори билан «Фалсафа, миллий истиқлол ғояси ва фан методологияси» тахсиллари бўйича аспирантлар ва тадқиқотчилар номзодлик имтиҳони топширишлари шартлиги таъкидланди.

Маълумки, ўтган давр мобайнида ижтимоий воқеликдаги ўзгаришлар билан ҳамоҳанг тарзда фалсафий фикрларда, хусусан миллий истиқлол ғояси масаласида ҳам янгича ёндашувлар вужудга келди. Жумладан, Президент Ислам Каримовнинг 2006 йил 25 августда «Миллий ғоя тарғиботи ва маънавий-маърифий ишлар самарадорлигини ошириш тўғрисида» қабул қилган қарори муносабати билан янги структуравий ўзгаришлар, айниқса ёт ғояларга қарши курашда миллий ғоя тарғиботи таъсирчанлигини ошириш масаласи кун тартибига қўйилди.

Ушбу методик қўлланма 2007 йилда нашр этилган матннинг янги таҳрирдаги матни бўлиб, кейинги йиллардаги ҳаётимизда бўлган ўзгаришлар ҳам имкор қадар эътиборга олинди, аспирантлар, мустақил тадқиқотчилар ҳамда аспирантурага кирувчилар умумий йўналиш (ориентир) олишлари учун мўлжалланган. Зеро, етарли назарий билим ва илмий методологик ёндашувлар ёш тадқиқотчиларнинг илмий изланишлар олиб боришларида муҳим ўрин тутди.

Аспирантурага кирувчиларнинг кириш имтиҳонларини топширишлари ҳамда аспирант ва мустақил тадқиқотчиларнинг номзодлик имтиҳонларидан муваффақиятли ўтишларига ёрдам бериш мақсадида ушбу қўлланма тайёрланди. Зеро, замонга ҳамоҳанг тарзда барча ижтимоий фанлар, жумладан

¹ Ислам Каримов. Миллий истиқлол мафкураси – халқ эътиқоди ва буюк келажакка ишончдир// Озод ва обод Ватан, эркин ва фаровон ҳаёт пировард мақсадимиз. Т.8. Т.: «Ўзбекистон» нашр., 2000. 504-бет.

фалсафа, миллий ғоя ва фан методологияси фанлари ҳам жамиятда бўлаётган ўзгаришларни ўзида акс эттиради ва айна пайтда ўзи ҳам янада такомиллашиб, мукаммаллашиб боради. Ҳозирги Ноосфера даври ва глобаллашув жараёнида фан тараққиёти инсон турмушининг иқтисодий, сиёсий, маданий, интеллектуал соҳаларида туб ўзгаришларни келтириб чиқармоқда, инсон фаолияти учун тамомила янги муҳит шаклланимоқда. Фан таълим тизимининг барча бўғинларида ҳукмрон мавқега эга. Бу жараёнда ватанимизда ва хорижий мамлакатларда тарихан қўлга киритилган билимларга таяниш муҳимдир. Шу сабабли аспирант ва изланувчиларни халқаро стандартлар талабларига мос келадиган олий малакали илмий кадрлар қилиб тайёрлаш, уларда чуқур илмий дунёқарашни шакллантириш, фалсафий тафаккур маданиятини такомиллаштириш ва умумлашган фалсафий ҳулосалар чиқариш санъатини эгаллашлари ҳозирги кун учун долзарб масаладир.

Қўлланмада тадқиқотчилар қуйидагиларга алоҳида эътибор қаратишлари таъкидланади:

- фалсафа фанини жаҳон маданияти ва цивилизациясининг муҳим таркибий қисми сифатида ўрганиш;
- фалсафий ғоялар, муаммолар, оқим ва йўналишларни тавсифлашда умуминсоний ва миллий кадриятларнинг уйғунлиги тамойилига амал қилиш;
- хилма-хил фалсафий оқим, таълимот ва турли қарашларни бир бутун жараённинг ифодаси бўлган илмий билимлар тизими сифатида ҳолис талқин этиш;
- мавзуларни аниқ шароит ва жараёнлар билан боғлаб тавсифлаш, уларни изоҳлашда умумбашарий ва миллий миқёсдаги далил ва мисолларга таяниш;
- ҳар бир мавзуни Ўзбекистонда амалга оширилаётган туб ислохотлар билан узвий боғлаш ва ҳ.к.

Муҳими, бу жараёнда бирон-бир ғоя, оқим, йўналиш ёки фалсафий таълимотни мутлоқлаштириб, бошқаларининг ахамиятини камситиш каби «синналган» усулдан воз кечиш ҳамда уларнинг барчасини ҳолис талқин қилиш, фалсафага ўз тадқиқот соҳаси (объекти) ва предметига ҳамда бой категориал базага эга фан сифатида ёндашиш орқали бирон-бир фалсафий оқим унинг ўрнини эгаллаб, мафкура воситасига айланиши учун имконият қолдирмасликдир. Соатлар тақсимоотида «Фалсафа, Миллий ғоя ва Фан методологияси» фанларидан номзодлик имтиҳони учун Ўзбекистон Республикаси Вазирлар маҳкамаси ҳузуридаги Олий аттестация комиссиясининг 1994 йил 5 майдаги 289-С сонли буйруғи асос қилиб олинди. Бу буйруқда аспирантлар ва мустақил тадқиқотчилар албатта шу уч фаннинг битта мавзусини танлаб, реферат ёзишлари лозимлиги таъкидланган. Қўлланмада фалсафа фани конунлари, категориялари, тушунчалари ва услуб (метод)ларини жиддий ўрганиш тавсия этилади. Ана шундагина тадқиқотчи фалсафий фикрлаш малакасига эга бўлиб, унинг тадқиқотлари фалсафий умумлашмалар ва ҳулосалар билан мазмунан бойийди, илмий салоҳияти ошади, бинобарин, ижтимоий ҳодисаларга ғайриилмий ёндашувлар йўли тўсилади.

Ушбу методик қўлланма Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Олий аттестация комиссияси Президиумининг 2007 йил 28 июндаги

136/4 сонли қарори билан тасдиқланган «Фалсафа, Миллий истиқлол ғояси ва Фан методологияси» тахсили бўйича аспирант ва тадқиқотчилар учун «Намунавий Дастур» асос қилиб олинган.

Маълумки, фалсафа ва миллий ғоя фанлари дунёқараш мақомига эга бўлгани сабабли, улар табиийётшунослик, техникашунослик, ижтимоий-гуманитар фанлар тадқиқотчилари учун методологик асос бўлиб хизмат қилади. Аспирантлар ва мустақил тадқиқотчилар фалсафа фани категориялари, қонунлари, илмий-фалсафий билиш услуб (метод)ларини чуқур ўзлаштириб, улардан илмий ишларида фойдаланиш малакасини ўзларида ҳосил этганларидагина тайёрлаган диссертациялари ҳозирги юксак талаблар даражасида бўлиши мумкин. Зеро, таълим тизими ҳар доим ёшларга чуқур билим бериш, уларга ғоявий таъсир кўрсатиш, муайян дунёқараш негизида имон-этикодли кадрлар бўлиб қамол топишларига хизмат қилиб келган. Тадқиқотчиларнинг миллий ғоя фани мавзулари доирасида етарли билимга эга бўлишлари уларнинг тадқиқотлари мазмунига ижобий таъсир кўрсатади, бинобарин, ўз тадқиқотлари билан мамлакатимиз мустақиллигини мустаҳкамлашга ҳисса қўшади. Фан методологияси доирасидаги билимларга таянган ҳолда ҳар бир ихтисослик фанига доир фалсафий муаммоларни англаб олиш орқали тадқиқотчилар ўз ихтисослари моҳиятини янада чуқур англаб оладилар.

Тадқиқотчилар илмий ишларга ўзларининг нечоғлик тайёр эканликларини реферат ёзиш орқали намоён эта оладилар. Реферат илмий-ижодий иш сифатида бўлажак олимнинг тадқиқот учун ҳам назарий, ҳам методологик жиҳатдан тайёргарлик даражасини кўрсатади. Айни чоғда у тадқиқотчининг илмий адабиётлардан ижодий фойдалана олиш малакасини ҳамда муайян мавзу доирасида илмий-фалсафий мушоҳада юрита олиш кўникмаси қай даражада эканини аниқлаш имконини беради.

Тадқиқотчи реферат мавзусини «Фалсафа» кафедрасидан олади. У олган мавзу журналда кўрсатилади. Тадқиқотчи имтиҳонга энг камида 15 кун қолганда рефератнинг муқаммал нусхасини кафедрага топшириши шарт. Чунки рефератларни ўқиш ва керак бўлса, тузатиш учун муддат албатта зарур. Акс ҳолда тадқиқотчи имтиҳонга кира олмай, келгуси йилга қолиши мумкин. Реферат компьютерда ёзилади ҳажми бир босма табоқ ҳажмида бўлади.

Тадқиқотчидан мавзунини ёритишга илмий-фалсафий ёндашув, мантикий изчиллик, адабиётлардан ўринли фойдаланиш, ғоявий жиҳатдан муқаммаллик, имло ва услубий хатога йўл қўймаслик ҳамда фан ахлоқига қатъий риоя этиш талаб қилинади. Бу, диссертация ёзганда хатоликларга йўл қўймаслик кўникмасига эга бўлиш сифатларини мустаҳкамлайди, шу сабабли имтиҳонда рефератларга қўйилган баҳолар ҳам инобатга олинади.

Тадқиқотчилар билимлари 100 балли тизимда баҳоланади: тадқиқотчи 86 дан 100 гача балл тўпласа – «5» (аъло), 71 дан 85 гача – «4» (яхши), 55 дан 70 гача – «3» (ўрта), 54,9 баллдан пастки «2» (қониқарсиз) деб баҳоланади.

Аспирант ва тадқиқотчилар учун
«Фалсафа», «Миллий ғоя», «Фан методологияси»
 тахсиллари бўйича ўқув режаси мавзулари

т/р	МАВЗУЛАР	Маъруза	Семинар
I қисм: Фалсафа			
1.	Фалсафанинг фан сифатида шаклланиши, унинг предмети, функциялари ва муаммолари.	2	2
2.	Ноосфера даври: янгича дунёқарашга кучли эҳтиёж.	2	2
3.	Фалсафа тарихи	4	4
4.	Онтология ва унинг илмий-методологик муаммолари.	2	2
5.	Гносеология (онг, руҳият, билиш ва ҳақиқат)	2	4
6.	Фалсафа фани қонунлари	2	4
7.	Фалсафа фанининг жуфт категориялари.	4	4
8.	Методология ва илмий билиш методлари.	4	4
9.	Антропология ва жамиятнинг шаклланиши.	2	4
	Жами:	24	30
II қисм: Миллий ғоя ва мафкура			
1.	Ноосфера даври ва тарафкашлик мафкурасининг ғайриинсоний моҳияти.	2	2
2.	Ҳозирги дунёнинг мафкуравий манзараси.	2	2
3.	Миллий ғоянинг тарихий ва фалсафий илдизлари.	2	2
4.	Ўзбекистон халқларида ғоявий жипсликни ривожлантириш мустақилликни мустаҳкамлаш омили сифатида.	2	4
5.	Ғояга қарши ғоявий кураш олиб бориш тамойили ва ғоявий иммунитетни шакллантириш муаммоси.	2	4
6.	Ёшларда миллий ғурур, ифтихор хис-туйғуларини ривожлантиришда миллий мафкуранинг ўрни.	2	2
7.	Мафкуравий ижтимоий институтлар ва уларнинг ғоявий таъсир ўтказишдаги ўрни.	2	4
8.	Аҳолига ғоявий таъсир ўтказиш воситалари, шакллари ва усуллари.	2	4
	Жами:	16	24
III қисм: Фан методологияси			
1.	Фан, фалсафа ва мафкура.	2	2
2.	Фаннинг вужудга келиши ва таракқиёт босқичлари.	2	2
3.	Фаншунослик, унинг предмети ва структураси.	2	2
4.	Фаннинг умумий методологияси.	2	2
5.	Фаннинг гносеологик муаммолари.	2	2

6.	Фалсафа, социология ва фан социологияси.	2	2
7.	Фан ва сиёсат.	2	2
8.	Фан ахлоқи ва тадқиқотчининг ижтимоий маъсулияти.	2	2
	Жами:	16	16

Реферат тайёрлаш тартиби

Реферат ёзишда унинг титул varaқасига алоҳида эътибор бериш лозим.
Титул varaқасини қуйидагича шаклда бажариш тавсия этилади.

(1-намуна):

Ўзбекистон Республикаси Олий ва Ўрта

махсус таълим вазирлиги

Низомий номидаги Тошкент Давлат педагогика университети

«Фалсафа» кафедраси

РЕФЕРАТ

Мавзу: «Мафкуравий жараёнларнинг глобаллашуви: унинг ижобий
ва салбий оқибатлари»

Бажарди: С.Аҳмедов

2-йил аспиранти (тадқиқотчиси)

Мутахассислик: Тарих

Текширди: _____

Тошкент – 2009 йил

2-намуна:

Рефератнинг 2-саҳифаси (3-бети)да унинг мавзуси ва ишнинг режаси қуйидагича тартибда ифодаланади (мисол учун):

Мафкуравий жараёнларнинг глобаллашуви: унинг ижобий ва салбий оқибатлари.

Режа:

Кириш.

I боб. _____

1.1. _____

1.2. _____

II боб. _____

2.1. _____

2.2. _____

Хулоса.

Фойдаланилган адабиётлар рўйхати.

3-намуна:

Фойдаланилган адабиётлар рўйхатини тузиш тартиби:

- а) расмий манбалар;
 - б) фалсафа фани классиклари;
 - в) дарслик ва ўқув қўлланмалар;
 - г) тўпламлар;
 - д) журнал ва газеталардан олинган илмий мақолалар;
 - ж) диний адабиётлар.
- Улар рўйхати 20 тадан кам бўлмаслиги керак.

**«Фалсафа», «Миллий ғоя», «Фан методологияси»
курслари бўйича номзодлик имтиҳон топширувчилар учун
имтиҳон саволлари.**

I. Фалсафа фани бўйича

1. Фалсафий дунёқараш ва унинг ижтимоий тараққиётга таъсири.
2. Ўзбекистонда фалсафани фан сифатида ўрганиш зарурати.
3. Фалсафада миллийлик ва умуминсонийлик муносабатлари.

4. Жаҳон фалсафаси тараққиётида Марказий Осиё мутафаккирларининг тутган ўрни.
5. Фалсафанинг жамият тараққиётидаги ўрни.
6. Фалсафанинг бошқа фанларга таъсири, унинг дунёқараш ва методология сифатидаги аҳамияти.
7. Ҳозирги даврда Ўзбекистонда илмий-фалсафий дунёқарашнинг шаклланиш муаммолари.
8. Каримов. И.А. ижтимоий-фалсафий билимларнинг янги тизимини яратиш зарурати тўғрисида.
9. Фалсафанинг инсон ва жамият ҳаётидаги ўрни, унинг вазифалари.
10. Фалсафий дунёқараш ва фалсафий тафаккур.
11. Марказий Осиёдаги энг қадимги фалсафий қарашлар.
12. «Авесто» тарихий-фалсафий ёдгорлик сифатида.
13. Хинд фалсафаси: Ведалар ва упанишадлардаги фалсафий қарашлар.
14. Қадимий Хитой фалсафаси: конфуцийчилик ва даосизм.
15. Антик дунё фалсафаси: асосий хусусиятлари ва жаҳон фалсафаси ривожига таъсири.
16. Юнонистон фалсафасининг классик даври: Сукрот, Афлотун, Арасту.
17. Марказий Осиё, Шарқ ва антик дунё фалсафасининг умумий алоқадорлиги ва ўзаро таъсири.
18. Ал-Фарғоний ва унинг жаҳон фалсафасидаги тутган ўрни.
19. Форобий ва унинг жаҳон фалсафасида тутган ўрни.
20. Беруний ва жаҳон фани.
21. Ибн Синонинг илмий-фалсафий қарашлари.
22. Мирзо Улугбек ва унинг илмий мероси.
23. Тасаввуф ва комил инсон тарбияси муаммоси.
24. Соҳибкирон Амир Темурнинг «Темур тузуклари» да илгари сурган ғоялари.
25. Алишер Навоийнинг адабий-фалсафий мероси ва фалсафий қарашлари.
26. Бобур ҳаёти ва ижоди. «Бобурнома» ва унинг аҳамияти.
27. Европа Ўйғониш даври фалсафаси: Ж.Бруно, Н.Коперник.
28. Европа Янги давр фалсафаси: Ф.Бэкон, Т.Гоббс, В.Спиноза Ж.Локк.
29. XVIII аср француз фалсафаси ва маърифатчилиги.
30. Немис классик фалсафаси: И.Кант, Гегель, Л.Фейербах.
31. XVII-XVIII асрларда юртимизда сиёсий-ижтимоий ва фалсафий фикрлар.
32. Туркистонда XIX аср охирлари ва XX аср бошларидаги фалсафий қарашлар.
33. Туркистонда жадидчилик ҳаракати: Бехбудий, Мунаввар қори, Фитрат, Чўлпон, А.Қодирий, А.Авлоний.
34. Собик иттифоқ ва тоталитаризм даври фалсафаси: хулоса ва сабоқлар.
35. Ҳозирги замон жаҳон фалсафаси: асосий таълимотлар ва йўналишлар.
36. Позитивизм фалсафаси: Пирс, Жеймс, Дьюи.
37. Экзистенциализм таълимоти: Кьеркегор, Сартр. Камю ва б.

38. Ғарб мамлакатларида жамият фалсафаси ва социология (Сорокин, Поппер, Зиммел, Дерендорф, Парсонс ва б.).
39. XXI аср бошларида фалсафа ва унинг истиқболлари.
40. И.А.Каримов истиқлол даври фалсафаси ҳақида.
41. Тараққиёт тўғрисидаги фалсафий қарашлар.
42. Диалектика, метафизика, синергетика-оламни илмий билиш услублари. Билишнинг догматик, софистик ва эклектик услубларининг тарихан чекланганлиги.
43. Диалектик зиддиятчилик қонуни.
44. Инкорни инкор қонуни.
45. Миқдор ва сифатнинг ўзаро ўтиш қонуни.
46. Фалсафий категориялар: бутун ва қисм; система, структура ва элемент; айримлик, хусусийлик ва умумийлик.
47. Моҳият ва ҳодиса, мазмун ва шакл категориялари.
48. Сабаб ва оқибат; зарурият ва тасодифият категориялари.
49. Имконият ва воқеалик категорияси.
50. Фалсафада одам-олам муносабатлари тушунчаси.
51. Борлиқ тушунчаси ва унинг моҳияти. Борлиқ шакллари.
52. Материя тушунчаси. Дунёнинг моддий бирлиги.
53. Ҳаракат тушунчаси. Ҳаракатнинг асосий шакллари.
54. Ҳазо ва вақт тушунчалари, уларнинг ўзаро боғлиқлиги.
55. Табиат, унинг фалсафий мазмуни.
56. Фалсафада ҳаёт маъноси масаласи.
57. «Табиат – жамият – инсон коэволюцияси» муносабатлари.
58. Экологик онг. Экологик тарбия.
59. Фалсафада онг ва руҳият муаммоси.
60. Инсон онгининг табиий ва ижтимоий жихатлари: инъикос, ҳиссиёт, тасаввур, ирода, тафаккур, туйғулар, онглилик, онгсизлик муаммолари.
61. Информацион портлаш ва ахборот дунёсининг глобаллашуви муаммолари.
62. Индивидуал ва ижтимоий онг, уларнинг ўзаро муносабати.
63. Фалсафада билиш муаммоси.
64. Билишнинг босқичлари ва шакллари.
65. Билиш. Билим. Ҳақиқат.
66. Фалсафада қонун тушунчаси. Қонун ва қонуният.
67. Фалсафа ва фанда ҳақиқат муаммоси.
68. Ноосфера – Ақл соҳаси даври, одамзотнинг Она-табиат олдидаги маъсулияти.
69. Глобаллашув жараёни, унинг ижобий ва салбий оқибатлари.
70. «Оммавий маданият» ва миллий маданият, улардаги умумийлик ва фарқлар.
71. Инкор категорияси. Ворислик масаласи.
72. Миқдор, сифат, меъёр категориялари.
73. Фалсафа фанининг тадқиқот объекти, предмети ва вазифа(функция)лари.

74. Ҳазо ва вақт материянинг яшаш шакли.
75. Табиатнинг фалсафий тушунчаси. «Иккинчи табиат».
76. Экологик муаммолар, уларни ҳал этиш йўллари.
77. Айният ва тафовут категорияси.
78. Зиддият ва қарама-қаршилик категориялари, улардаги умумийлик ва айримлик.
79. Инсоннинг ўзини-ўзи англаш муаммоси.
80. Миллат ва миллий ўзликни англаш.
81. Илмий билишнинг эмпирик даражасида қўлланиладиган услуб (метод)лар.
82. Илмий билишнинг назарий даражасида қўлланиладиган услуб(метод)лар.
83. Одамда табиийлик ва ижтимоийлик диалектикаси. («Одам» ва «инсон» тушунчаларининг фалсафий мазмуни).
84. Одамзотнинг пайдо бўлиши ва эволюцион тараққиёти ҳақида ҳозирги замон фанлари.
85. Жамият ўзини-ўзи ташкилловчи тизим, унда инсон омилининг ўрни.
86. Индивид ва шахс тушунчалари, улардаги умумийлик ва тафовут.
87. Инсоннинг танлов эрки муаммоси.
88. Тарихий жараёнларнинг субъекти ва ҳаракатлантирувчи кучлари.
89. Ўзбекистоннинг мустақил тараққиёт йўли ва унинг ўзига хос хусусиятлари. Тараққиётнинг “Ўзбек модели”.
90. Ўзбекистон мустақиллигини мустаҳкамлаш ва тараққиётнинг равон йўлини аниқлашда фалсафа фанининг ўрни.
91. Маънавиятнинг фалсафий тушунчаси. Ислом Каримов юксак маънавият учун кураш ҳақида.
92. Маданият ва цивилизация, уларнинг алоқадорлиги.
93. Фалсафанинг фан сифатида шаклланиш ва тараққиёт босқичлари.
94. Экология ва инсон саломатлиги.
95. Маданият ва қадриятлар, уларнинг жамият ҳаётидаги ўрни.
96. Ҳақиқатни фалсафий англаш, унинг мезонлари.
97. Билиш. Илмий билиш.
98. Ижтимоий онг, унинг тузилиши. Ижтимоий онг даражалари ва шакллари.
99. Онгнинг моҳияти. Онг ва руҳият.
100. Марксча фалсафа: унинг қадрланиш ва қадрсизланиш сабаблари.
101. Ҳозирги замон жаҳон фалсафаси: асосий таълимотлар ва йўналишлар.
102. Илмий-техника инқилоби, унинг оқибатларини фалсафий англаш.
103. XXI асрда Ўзбекистон тараққиётининг асосий йўналишлари ва хусусиятлари (Президент И.А.Каримовнинг маърузалари асосида).

II. Миллий ғоя фани бўйича

1. Инсоният тарихида ғояларнинг ўрни.
2. Миллий ғоя миллат тафаккурининг маҳсули сифатида.

3. Мафкура тушунчаси ва унинг моҳияти.
4. Мафкура ва ижтимоий фикр, уларнинг ўзаро алоқадорлиги.
5. Миллий ғоянинг тарихий илдишлари.
6. Миллий ғоя таъсирчанлигини оширишда, улкан ақл-заковат, истеъдод эгалари меросидан фойдаланиш.
7. Ноосфера даврида миллий мафкура аҳамиятининг ортиб бориши.
8. Мафкуравий ижтимоий институтлар ва уларнинг ғоявий таъсир кўрсатиш имкониятлари.
9. Аҳолига ғоявий таъсир кўрсатиш воситалари, шакллари ва услублари.
10. Халқаро майдонда ғоявий ва информацион курашнинг кучайиб бораётгани.
11. Ҳозирги мураккаб ва таҳликали замонда маънавий-маърифий ишларга катта эътибор бериш зарурлиги.
12. Ёшларимизни турли ғоявий хуружлардан химоя қилиш муаммоси.
13. Республика маънавият ва маърифат кенгашининг фаолияти ва таркибий тузилишини қайта кўриб чиқиш – замон талаби эканлиги.
14. Мамлакатимизда миллий ғоя тарғиботини кучайтириш ва унинг самарадорлигини ошириш борасида амалга оширилаётган ишлар.
15. Республика маънавият тарғибот маркази ва унинг олдида қўйилаётган вазифалар.
16. Алишер Навоий қарашларида миллий ғоянинг акс этиши.
17. Тасаввуф илгор ғояларининг миллий ғояни бойитувчи жихатлари.
18. Инсоният тарихида бунёдкорлик (эзгулик) ва вайронкор (ёвузлик) ғояларининг ўзаро кураши.
19. Соҳибқирон Амир Темурнинг бунёдкорлик ғоялари, уларнинг миллий давлатчилигимиз тарихидаги ўрни.
20. Бузғунчи ғояларнинг гайриинсоний моҳияти.
21. Диний ақидапарастлик тинчлик ва тараққиётга таҳдид сифатида.
22. Президент И.А.Каримовнинг 2006 йил 25 августдаги «Миллий ғоя тарғиботи ва маънавий-маърифий ишлар самарадорлигини ошириш тўғрисида»ги фармони ва унинг ғоявий тарбиядаги ўрни.
23. Инсоният тарихида мафкуралар, уларнинг йўналишлари.
24. Мафкуранинг диний ва илмий-фалсафий илдишлари.
25. Мифологияга асосланган қарашларнинг диний мафкурада намоён бўлиши.
26. Турли динларда (хиндуизм, иудаизм, конфуцийчилик, зардуштийлик) миллий ғояларнинг ўзига хос ифодаланиши.
27. Олам, унда одамнинг ўрни тўғрисидаги масалага турли ёндашувлар ва уларнинг ғоявий асослари.
28. Атеизм ва теизм мафкуралари, уларнинг ўзига хос хусусиятлари.
29. Мафкуравий ақидапарастликнинг ижтимоий тараққиёт ва инсон камолига заволи.
30. Космополитизм ғоясининг моҳияти, хусусиятлари.
31. Тинчлик, тараққиёт ва адолат ғояларининг инсоният ва миллатлар ҳаётидаги ўрни.

32. Миллий ғояда инсонпарварликнинг акс этиши ва унинг жамият аъзоларини бирлаштирувчанлик кучи.

33. Ғоявий заифлик ва беқарорликнинг миллий бирдамликка зарарли таъсири.

34. Собиқ коммунистик тузум мафкурасининг мустабидлик табиати ва унинг миллий онг ривожига салбий таъсири.

35. Президент И.А.Каримовнинг “ғояга қарши ғоя, фикрга қарши фикр, жаҳолатга қарши маърифат билан курашиш” ҳақидаги таълимоти ва унинг аҳамияти.

36. Миллий мафкуранинг фалсафий илдизлари.

37. Миллий мафкуранинг тарихий илдизлари.

38. Миллий мафкуранинг диний илдизлари. Дунёвий ва диний ғояларнинг маънавиятни қарор топтиришдаги ўзига хос роли.

39. Фикрлар ва қарашлар хилма-хиллиги (плюрализм) миллий мафкуранинг муҳим хусусияти сифатида.

40. Мафкурадан кўзланадиган асосий мақсадлар ва унинг жамиятга таъсири.

41. Бугунги дунёнинг мафкуравий манзараси. Мафкура полигонларининг ядро полигонларидан ҳам кучлироқ бўлиб бораётганлиги.

42. Мафкуравий жараёнларнинг глобаллашуви: сабаблари ва оқибатлари.

43. Ҳозирги даврда геосиёсий мақсадлар ва уларда мафкуравий сиёсатнинг акс этиши.

44. Жаҳон майдонларини мафкуравий жихатдан бўлиб олишга уринишлар ва уларнинг оқибатлари.

45. Марказий Осиё минтақасидаги мафкуравий жараёнлар: асосий хусусиятлари ва йўналишлари.

46. Ижтимоий тараққиётнинг ўзбек модели, унда миллий ғоянинг акс этиши.

47. Ўзбекистоннинг жаҳондаги ўрни ва нуфузининг ошиб боришида миллий мафкуранинг ўрни.

48. «Ғоявий бўшлиқ», унинг жамият ҳаётига зарарли таъсири.

49. “Ғоявий иммунитет”, унинг ёт ва зарарли ғояларга қарши курашдаги ўрни. Ғоявий иммунитетни шакллантириш йўллари, воситалари.

50. Миллий мафкуранинг тарихий вазифаси.

51. Миллий мафкуранинг тарихий, фалсафий ва диний асослари.

52. Миллий мафкуранинг миллий ва умумбашарий қадриятларга таяниши.

53. Ватанимиз тараққиётининг мустаҳкам пойдевори (Ислом Каримовнинг «Юксак маънавият – енгилмас куч» асари асосида).

54. Юксак маънавият учун кураш – давр талаби (Ислом Каримовнинг «Юксак маънавият – енгилмас куч» асари асосида).

55. Маънавиятни шакллантирадиган асосий мезонлар (Ислом Каримовнинг «Юксак маънавият – енгилмас куч» асари асосида).

56. Глобаллашув жараёнлари ва ғоявий таҳдидлар (Ислом Каримовнинг «Юксак маънавият – енгилмас куч» асари асосида).

57. Миллий мафкурада “Комил инсон” ғояси.

58. Миллатлараро тотувлик ва динлараро бағрикенглик (толерантлик) миллий мафкуранинг асосий ғоялари сифатида.
59. Миллий ғояни сингдиришда таълим тизимининг ўрни.
60. Маданий-маърифий муассасаларнинг миллий ғояни тарғиб этишдаги ўрни.
61. Оила мафкуравий ижтимоий институт сифатида.
62. Оммавий ахборот воситалари фаолиятида миллий ғояни тарғиб қилишнинг аҳволи.
63. Инсон, унинг ҳуқуқ, эркинликлари ва манфаатлари – олий қадрият.
64. Инсоният тарихида ғояларнинг ўрни.
65. Миллий ғоя ва мафкура фанининг предмети, мақсади ва вазифалари.
66. Моддий ва маънавий ҳаёт ўртасидаги диалектик алоқадорлик (Ислом Каримовнинг «Юксак маънавият – енгилмас куч» асари асосида).
67. Миллий ғояни инсон онги ва қалбига сингдириш услублари, шакллари, воситалари.
68. Муайян дунёқараш билан боғлиқ маънавиятни қарор топтиришда мафкуранинг ўрни.
69. Мафкураларнинг ижтимоий ҳаётдаги асосий функциялари, мақсадлари.
70. Тинчлик, тараққиёт ва адолат ғояларининг инсоният ва миллатлар ҳаётидаги ўрни.
71. Тараққиётнинг “Ўзбек модели”, уни ҳаётга тадбиқ этишда миллий мафкуранинг ўрни.
72. Миллий ғояни миллий ўзликни англашдаги роли.
73. Миллий ғоя – халқ ишончи ва эътиқоди.

III. Фан методологияси фани бўйича

1. Фан, фалсафа ва мафкура.
2. Фаннинг пайдо бўлиши ва ривожда Шарқ ва Ғарбнинг роли.
3. Фан тараққиётининг асосий давлари.
4. XXI аср фани; янги уфқлар ва муаммолар.
5. Ҳозирги замон фани ривождаги хусусиятлар: математикалашув, кибернетикалашув, компьютерлашув.
6. Фаншунослик, унинг предмети ва структураси.
7. Фаннинг умумий методологияси.
8. Фалсафа, социология ва фан социологияси.
9. Фан ва сиёсат.
10. Фан ахлоқи ва тадқиқотчининг ижтимоий маъсулияти.
11. Мумтоз (классик) ва ҳозирги замон фанининг ўзига хос хусусиятлари.
12. Фаннинг азалий мавзулари: олам, табиат, ҳаёт, инсон, жамият.
13. Фан янгиликлари ва илмий кашфиётларидан инсоният манфаати учун фойдаланиш муаммоси.
14. Фаннинг илмий-мантикий ва гносеологик муаммолари.
15. Фан мантиғи масалалари.

16. Фанда ижод муаммоси.
17. Кашфиётларнинг фандаги ўрни.
18. Фанда аксиологик муаммолар. Илмий қадриятлар.
19. Илмий билиш ва унинг ўзига хос хусусиятлари.
20. Фан методологияси муаммолари. Методология турлари: фалсафий, умум илмий, махсус илмий.
21. Олимнинг ахлоқий қадриятлари.
22. Фан ижод махсули сифатида.
23. Илмий кашфиётларнинг фан тараққиётидаги ўрни.
24. Араб-мусулмон оламида Уйғониш даври, унинг фан ривожига тутган ўрни.
25. Илмий билишда рационаллик ва иррационаллик.
26. Техника тушунчаси. Технологик концепциялар, уларнинг моҳияти.
27. Фанда сунъий тил ва унинг аҳамияти.
28. Илмий ахборотларнинг глобаллашув муаммолари.
29. Фан тараққиётида дифференциация ва интеграция.
30. Илмий тадқиқотларда фалсафа фанининг роли.
31. Илмий методлар классификацияси.
32. Фан парадигмалари тушунчаси. Унинг ўзгариб бориши ҳақидаги концепциялар.
33. Илмий гипотеза ва башоратлар, уларнинг илм-фан ривожигаги ўрни.
34. Илмий тафаккур услуби тушунчаси.
35. Олам қонунларини фан тилида ифодалаш масаласи. Диалектик ва статистик қонунлар.
36. Ғарбий Оврупо Уйғониш даври ва фаннинг мустақил тараққиёт йўлига кириб олиши.
37. Дунёнинг илмий манзараси тушунчаси. XXI асрда дунёнинг янги илмий манзараси.
38. Фанда устоз ва шогирдлик муносабатлари тарихи ва унга муносабат.
39. Фан ва жамиятни инсонпарварлаштириш муаммолари.
40. Фалсафий тафаккур услуби ва унинг шакллари.

Аспирант ва тадқиқотчилар учун «Фалсафа», «Миллий ғоя», «Фан методологияси» фанларидан реферат мавзулари

1. Фалсафий тафаккур услуби, унинг ўзига хос жиҳатлари.
2. Дунёқараш ва ижтимоий тараққиёт диалектикаси.
3. Ўзбекистон истиқлоли ва ижтимоий тараққиёт концепцияси.
4. Кучли давлатдан кучли жамиятга ўтиш концепцияси: фалсафий таҳлил.
5. Фазо ва вақт материянинг яшаш шакли.
6. Мотурудийнинг фалсафий қарашлари.
7. Миллий мафкура: маъно ва моҳияти.

8. Жамият ривожда миллий ғоя ва мафкуранинг ўрни.
9. Фалсафа, миллий ғоя ва мафкура, улар ўртасидаги муносабатлар.
10. Кўп миллатли давлатда миллий мафкуранинг ўрни ва аҳамияти.
11. Мустақиллик, демократия ва мафкура: ўзаро уйғунлик.
12. Ўзбекистон мустақиллиги ва фалсафа фанига янгича ёндашув.
13. Давлат ва жамият қурилишида фалсафий қарашларнинг ўрни.
14. Марксча фалсафа: унинг кадрланиш ва кадрсизланиш сабаблари.
15. Мустақиллик даври фалсафасининг хусусиятлари.
16. Фалсафа фанига ноанъанавий қараш.
17. Фикрлар хилма-хиллиги (плюрализм) ва фалсафа фани.
18. Мустақилликнинг назарий ва фалсафий асослари.
19. Инсон ва унинг жамият ҳаётидаги ўрни.
20. Фалсафада инсон муаммоси.
21. Шахс тушунчасининг фалсафий талқини.
22. Мифология, дин ва фалсафа.
23. Глобаллашув жараёнида фалсафий дунёқарашнинг ўрни.
24. Инсоннинг ўзини-ўзи англаши ва унинг моҳияти.
25. Давлат ва жамият ривожда фалсафий билимларнинг зарурлиги.
26. Фаннинг кадриятли жиҳатлари.
27. Фундаментал ва татбикий фанларнинг ижтимоий-маданий детерминацияси.
28. Аҳмад Яссавийнинг фалсафий қарашлари.
29. Баховутдин Нақшбандийнинг фалсафий қарашлари.
30. Нажмиддин Кубронинг фалсафий қарашлари.
31. Абу Наср Форобийнинг фалсафий таълимоти.
32. Амир Темурнинг ижтимоий-фалсафий қарашлари.
33. Амир Темур давлат ва жамиятни бошқариш тамойиллари тўғрисида.
34. Марказий Осиё халқларининг фалсафий қарашлари.
35. Ҳозирги замон илм-фан ривож ва табиат тақдири масаласи.
36. Табиат – жамият – инсон коэволюцияси муаммоси.
37. Табиатнинг Ноосфера босқичи.
38. Тарих фалсафаси.
39. Техника фалсафаси.
40. Иқтисод фалсафаси.
41. Сиёсат фалсафаси.
42. Жамият ва экологик онг муаммолари.
43. Миллий ўзини-ўзи англаш муаммоси.
44. Шахс эркинлиги ва масъулияти.
45. Шахснинг жамиятдаги ўрни.
46. Инсоннинг фаоллиги муаммоси.
47. Инсон ва маънавий эҳтиёжлар.
48. Комил инсон тушунчасининг фалсафий талқини.
49. Шарқ фалсафий қарашларида комил инсон муаммоси.
50. 2009 йил – Қишлоқ таракқиёти ва фаровонлиги йили.
51. Фуқаролик жамияти шаклланишида инсон омили.

52. Демократия ва унинг моҳияти. Демократиянинг турлича талқини (Ислом Каримов асарлари асосида).

53. Демократияни зўравонлик йўли билан экспорт қилиш майлларини танқид.

54. Маънавиятнинг жамиятдаги ўрни.

55. Ўзбекистон ривожланишининг маънавий ва ахлоқий негизлари.

56. Умумбашарий муаммоларнинг фалсафий таҳлили.

57. Инсон ва умумбашарий муаммолар.

58. Инсон яшашининг маъноси масаласи.

59. Инсондаги биологик ва ижтимоий жиҳатлар.

60. Фан-техника тараққиёти ва дизайн.

61. Фан этикаси.

62. Фуқароларининг ўзини-ўзи бошқариши ва фуқаролик жамияти.

63. Фалсафа фанининг жамият тараққиётида тутган ўрни.

64. Фалсафада онг муаммоси.

65. Инсон рухий олами ва жамият ривож.

66. Жамият ривож тўғрисида турли фалсафий қарашлар.

67. Мустақилликни мустаҳкамлашнинг назарий-фалсафий масаласи.

68. Бозор муносабатлари шароитида инсон омили.

69. «Индивидуализм»нинг фалсафий таҳлили.

70. Ўзбекистон: - ижтимоий тараққиёт истикболлари.

71. Жамиятга «формацион ёндашув»нинг ғайриилмий моҳияти.

72. Мафкура яккахокимлигининг салбий оқибатлари.

73. Жамият ривожда моддийлик ва маънавийлик.

74. Шахс фаолиятида моддийлик ва маънавийликнинг ўзаро муносабати.

75. Жамият истикболи ва гуманизм.

76. Ҳозирги жамиятнинг ижтимоий таркиби. Мулкдорлар синфи.

77. Ижтимоий тараққиётга цивилизацион ёндашув.

78. Инсон фаоллиги ва тафаккур тарзининг ўзаро алоқадорлиги.

79. Мустақиллик, инсон онги ва тафаккуридаги ўзгаришлар.

80. Ижтимоий манфаатлар тушунчаси. Ижтимоий манфаатлар уйғунлигини таъминлаш.

81. Миллий мафкуранинг негизлари.

82. Мафкурада миллийлик ва умуминсонийлик.

83. Миллий ғоянинг тарихий шакллари ва кўринишлари.

84. Миллий ғоянинг давлатлар тақдирига таъсири.

85. Миллий ғоядаги фикрлар ва қарашлар ранг-баранглиги.

86. Инсоният тарихида мафкурадан кўзланган мақсадлар.

87. Бугунги дунёнинг мафкуравий манзараси.

88. Мафкуравий жараёнларнинг глобаллашуви: ижобий ва салбий оқибатлари.

89. Жаҳон майдонларини мафкуравий жиҳатдан бўлиб олишга уринишлар.

90. Геосиёсат ва мафкура.

91. Марказий Осиё минтақасидаги мафкуравий жараёнлар.

92. Ёт ва зарарли ғояларга қарши «ғоявий иммунитет»ни шакллантириш муаммолари.

93. Миллий ғояни ёшлар онгига сингдиришда таълим ва тарбиянинг ўрни.

94. Миллий мафқуранинг шаклланишида фаннинг роли.

95. Миллий ғояни ёшлар онгига сингдиришда адабиёт ва санъатнинг роли.

96. Миллий ғояни ёшлар онгига сингдиришда оиланинг роли.

97. Жамият ривожига ворислик ва тадрижийлик.

98. Жамият барқарорлигида фалсафа фанининг роли.

99. Инсон фаоллигининг ошишида дунёқарашнинг ўрни.

100. Ўзбекистонда ислохотларни амалга оширишда инсон омили.

101. Жамият ривожига илмий башоратнинг ўрни.

102. XXI аср фани: истикболи ва муаммолари.

103. Илмий ахборотнинг глобаллашуви муаммолари.

104. Илмий-техника инқилобининг моҳияти ва гуманистик имкониятлари.

105. Ўзбекистон ижтимоий тараққиётида илм-фаннинг ўрни.

106. Ҳозирги замон фани ва умумбашарий муаммолар.

107. Инсон ҳаёт маъносини англашида илмий дунёқарашнинг ўрни.

108. Синергетика фанлараро билиш услуги сифатида.

109. Олимнинг ахлоқий қадриятлари.

110. Фаннинг ижтимоий-гуманистик функциялари.

111. Табиат ва инсон уйғунлигини таъминлашда илм-фаннинг роли.

112. Экологик ва инсон саломатлиги.

113. Илмий тадқиқотларда фалсафанинг роли.

114. Илмдан ташқариги билимлар ва уларнинг шакллари.

115. Табиий-илмий ва ижтимоий-гуманитар билиш: ўхшашлиги ва фарқлари.

116. Илмий методлар классификацияси.

117. Онг ва онгсизлик, уларнинг муносабати.

118. Маданият ва унинг жамият ҳаётидаги ўрни.

119. Қадриятлар, уларнинг инсон ва жамият ҳаётидаги ўрни.

120. Фан, фалсафа ва мафқура, улар ўртасидаги диалектик алоқадорлик.

121. Фан тараққиётининг асосий давлари.

122. XXI аср фани; янги уфқлар ва муаммолар.

123. Ҳозирги замон фани ривожига хусусиятлари: математикалашув, кибернетикалашув, компьютерлашув.

124. Ижод, илмий ижод.

125. Фаншунослик, унинг предмети ва структураси.

126. Фалсафа, социология ва фан социологияси.

127. Фан ва сиёсат.

128. Фан ахлоқи ва тадқиқотчининг ижтимоий маъсулияти.

129. Мумтоз (классик) ва ҳозирги замон фанининг ўзига хос хусусиятлари.

Добавлено примечание (ГС11):

**Аспирантурага кирувчилар учун «Фалсафа», “~~м~~Миллий
ғоя”, “Фаннинг фалсафий муаммолари”, “Илмий ижод
методологияси» курслари бўйича саволлар.**

I. Фалсафа фани бўйича

1. Фалсафа фан сифатида. Унинг асосий функциялари.
2. Дунёқараш, унинг турлари.
3. Қадимги Миср ва Бобилдаги фалсафий қарашлар.
4. Қадимги Хиндистон ва Хитой фалсафаси.
5. Антик давр фалсафаси, унинг ўзига хос хусусиятлари.
6. Минтақамиздаги илк фалсафий қарашлар.
7. Ўрта аср Марказий Осиё фалсафасининг ўзига хос хусусиятлари.
8. Жа~~ҳ~~хон фанида Абу Райхон Берунийнинг тутган ўрни.
9. Ал-Фаробий ва жа~~ҳ~~хон фани.
10. Ал-Форобий ва унинг жа~~ҳ~~хон фалсафасидаги ўрни.
11. Мирзо Улугбекнинг илмий мероси.
12. Алишер Навоийнинг ижодий меросида гуманизм фалсафаси.
13. Бобурнинг ҳаёти ва фаолияти. «Бобурнома» ва унинг а~~ҳ~~ҳамияти.
14. Ибн Синонинг фалсафий қарашлари.
15. Тасаввуф фалсафаси.
16. Европа Уйғониш давр фалсафаси.
17. Европа янги давр фалсафаси.
18. XVII аср француз маърифатчилиги фалсафаси.
19. Совет даври тоталитар режимидаги фалсафа.
20. Экзистенциализм фалсафаси, унинг вакиллари ва йўналишлари.
21. Ғарб ижтимоий фалсафаси ва социологияси (Сорокин, К.Поппер, Персонс ва бошқалар).
22. Прагматизм фалсафаси. (Ч.Пирс, У.Жеймс, О.Кант, Ж.Мииль, Г.Спенсер).
23. Неотомизм фалсафаси.
24. Неопозитивизм ва унинг йўналишлари.
25. «Борлик», «материя» категорияларининг фалсафий маъноси.
26. Ҳаракат ва унинг асосий шакллари.
27. Фазо ва вақт.
28. Ҳозирги замон фани материянинг тузилиши тўғрисида.
29. Онг, унинг мазмун – моҳияти.
30. Онгнинг ~~тузилиши ва~~ генезиси: ва тузилиши.
31. Онг ва мия. Онг ва тил.
32. Тил муомала воситаси сифатида.
33. Инсон фалсафий билиш объекти сифатида.
34. Инсоннинг биологик ва ижтимоий жи~~ҳ~~ҳатлари.
35. Диалектиканинг тарихий шакллари.
36. Диалектика метод сифатида.

37. Детерминизм ва индетерминизм, герменевтика, синергетика.
38. Софистика, эклектика, метафизика, догматизм.
39. Диалектиканинг асосий тамоил (принцип)принциплари: тарихийлик, объективлик, ўзаро алоқақадорлик, - сабабият ва бошқалар.
40. Диалектик зиддиятчилик қонуни.
41. Миқдор ва сифатнинг ўзаро ўтиш қонуни.
42. Инкорни инкор қонуни. Ривожланишда ворислик.
43. Фалсафа фани категориялари: Айримлик, хусусийлик ва умумийлик;
мохият ва ходиса.
44. Мазмун ва шакл; бутун, қисм, унсур, система ва структура~~сабаб ва~~
~~оқибат~~ категориялари.
45. Зарурият ва тасодифият; сабаб ва оқибат; имконият ва воқелик
категориялари.
46. Билиш фалсафий таҳлил предмети сифатида.
47. Билиш ва амалиёт.
48. Билишнинг асосий босқичлари: хиссий ва ~~мант³ий~~, ақлий (мантикий)
билиш.
49. Ҳақиқат тўғрисида фалсафий таълимот.
50. Билим, унинг тузилиши ва динамикаси.
51. Илмий услуб (метод) тушунчаси.
52. Илмий услублар (методлар) классификацияси.
53. Илмий-тадқиқот услублари: таққослаш, анализ ва синтез.
54. Абстракция ва конкретчилик, идеаллаштириш, умумлаштириш-
услублари.
55. Аналогия. Моделлаштириш. Формаллаштириш.
56. Тарихийлик ва мантикийлик. Индукция ва дедукция.
57. Маданият, унинг жамият ҳаётидаги ўрни. Маданият типлари.
58. Инсон маданият оламида.
59. Қадриятлар, уларнинг турлари.
60. Аксиология ва ҳозирги замон.
61. Инсон ва олам.
62. Жамият фалсафаси. Унга формаци~~я~~явнийон ва цивилизациявий
ёндашишлар.
63. Табиат ва жамият.
64. Ижтимоий онг, унинг даражалари.
65. Ижтимоий онгнинг асосий шакллари.
66. Онг ва хотира. Онг ва маънавият. Ўзини-ўзи англаш.
67. Экологик онг.
68. Информация-компьютер инқилоби ва информациялашган жамият
шароитидаги глобаллашув муаммолари.
69. Немис классик фалсафаси.
70. Инсон фалсафий билиш объекти сифатида.
71. Илмий метод тушунчаси. Илмий методлар классификацияси.
72. Онг, ўз-ўзини англаш; миллий онг, миллий ўзлиқни англаш.

II. Миллий ғоя фани бўйича

73. «Ғоя» ва «мафкура» тушунчаларининг мохият-мазмуни.
74. Мафкуранинг тарихий шакллари ва турлари.
75. Мафкуранинг фалсафий, дунёвий ва диний илдизлари.
76. Тарихий тараққиёт: мафкуравий жараёнлар.
77. Жамият тараққиёти~~да~~ бунёдкор ва вайронкор ғояларнинг таъсири.
78. Ҳозирги дунёнинг мафкуравий манзараси.
79. Мафкуравий жараёнларнинг глобаллашуви: ижобий натижалар ва салбий оқибатлар.
80. Геосиёсат ва Марказий Осиёга ғоявий таъсирлар.
81. «Мафкуравий полигонлар» тушунчасининг мазмуни. «Мафкуравий полигон»ларнинг ядро полигонларига нисбатан хавфлироқ эканлиги.
82. Дунёни мафкуравий бўлиб олишга уринишлар.
83. Марказий Осиё минтақасидаги мафкуравий жараёнларнинг ўзига хос хусусиятлари.
84. Мафкуравий таҳдидлар, ғоявий кураш. ғоявий профилактика, «ғоявий иммунитет». Ёшларда ғоявий иммунитетни шакллантириш зарур~~ия~~ти.
85. Ўзбекистон: ижтимоий~~да~~ тараққиёт~~ининг~~ ўзбек модели.
86. Дунё ~~ҳам~~жамятида Ўзбекистоннинг ўрни ва нуфузининг ортиб бориши.
87. Ўзбекистон Президенти И.А.Каримовнинг «Миллий ғоя тарғиботи ва маънавий-маърифий ишлар самарадорлигини ошириш тўғрисидаги» Қарорининг аҳамияти.
88. Ўзбекистон ривожланишининг ижтимоий, иқтисодий, сиёсий ва маънавий соҳадаги вазифалари.
89. Мустақиллик ва мафкуравий муаммолар: «ғоявий бўшлиқ» ва зарарли ғояларнинг жамиятимизга таъсири.
90. Мустақилликни муста~~ҳ~~камлаш ва мафкуравий муаммолар. Ғоявий бўшлиқ ва уни тўлдириш зарур~~ия~~ти.
91. Миллий ғоя, унинг мохияти. И.А.Каримов асарларида миллий ~~ғоянинг асосларини~~ ва мафкурага муносабат.
92. Миллий ғоянинг тарихий ва фалсафий илдизлари.
93. Миллий ғоя ва мафкуранинг мақсади, вазифалари ва функциялари.
94. Миллий ғоянинг хусусиятлари.
95. Миллий мафкуранинг бош ғояси масаласи.
96. Ватан равнақи, тинчлик ва барқарорлик тушунчалари. Буларни ёшлар онгига сингдириш.
97. Ижтимоий ҳамкорлик, миллатлараро тотувлик ва диний бағрикенглик – давр талаби.
98. Халқ фаровонлиги ва комил инсон ғояларининг мазмуни.
99. Ўзбекистон тараққиётининг устувор йўналишлари.
100. Миллий ғоя ва гуманизм идеаллари.

101. Ғоявий тарбия тушунчаси. Ғоявий тарбиянинг мақсад ва вазифалари. Ёшларни ғоявий тарбиялаш.
102. Диний бағрикенглик тушунчаси ва унинг ижтимоий моҳияти.
103. Жамиятни ғоявий ва маънавий соғломлаштиришда диний кадрятлардан фойдаланиш масалалари.
104. Миллий ғоя ва мафкуранинг умуминсоний моҳияти.
105. Миллий ғоя ва мафкуранинг иқтисодий, сиёсий, ижтимоий ва маънавий соҳадаги вазифалари.
106. Миллий мафкурани шакллантириш муаммолари.
107. Глобаллашув жараёнида тарафкашлик мафкурасининг ғайриинсоний моҳияти.
108. Мафкуравий ижтимоий институтлар ва уларнинг ғоявий таъсир кўрсатиш имкониятлари.
109. Аҳолига ғоявий таъсир ўтказиш воситалари, шакллари, услублари.
110. Халқаро майдонда ғоявий ва инфор­мацион курашнинг кучайиб бориши.
111. Ҳозирги мураккаб ва тахликали замонда маънавий-маърифий ишларга катта эътибор бериш зарурати.
112. Ёшларимизни турли ғоявий хуружлардан ҳимоя қилиш муаммоси.
113. Мамлакатимизда миллий ғоя тарғиботини кучайтириш ва унинг самарадорлигини ошириш борасида олиб борилаётган ишлар.
114. Жамият ҳаётида мафкурадан кўзланадиган асосий мақсадлар.
115. Миллий ғояни одамлар онига сингдиришда таълим тизимининг ўрни.
116. Ижтимоий ҳимоя тизимини такомиллаштиришнинг устивор вазифалари. (Президент И.Каримовнинг ЎзР Конституциясининг 14 йиллигига бағишланган тантанали маросимдаги маърузаси асосида).
117. Миллий ғояда инсонпарварликнинг акс этиши ва уни жамиятни бирлаштирувчилик кучи.
118. Миллий ғоя миллат тафаккурининг махсули сифатида.
119. Оммавий ахборот воситаларининг миллий ғояни тарғиб қилишдаги ўрни.
120. Илмий, маданий-маърифий муассасаларнинг миллий ғояни тарғиб этишдаги ўрни.
121. Миллий истиқлол ғояси ва мафкурасининг иқтисодий, сиёсий, ижтимоий ва маънавий соҳадаги вазифалари (Президент И.А.Каримов асарлари асосида).
122. Ўзбекистон тараққиётининг устивор йўналишлари (Президент И.А.Каримов асарлари асосида).
123. Миллий мафкура, унинг ўзига хос жиҳатлари.
124. Миллий истиқлол мафкурасининг мақсади, вазифалари ва функциялари.
125. И.А.Каримов асарларида миллий ғоянинг асосланиши.
126. Ўзбекистонда янги жамият қуришнинг асосий тамойиллари ва йўналишлари. (Президент И.А.Каримов асарлари асосида).

127. Мамлакатимизни модернизация қилиш ва янгилашни изчил давом эттириш-давр талаби (Президент И.А.Каримов маърузаси асосида).

128. Жаҳон молиявий-иқтисодий инқироzi ва ундан чиқиш йўллари. (Президент И.А.Каримов асари асосида).

III. Фан методологияси курси бўйича

130. Фан тушунчаси ва унинг хусусиятлари.
131. Фаннинг шаклланиш ва ривожланиш қонунлари.
132. Фан ижтимоий тараққиётнинг муҳим омили.
133. «Тафаккур услуби» тушунчаси, унинг хусусиятлари.
134. Софистик ва метафизик тафаккур, уларнинг хусусиятлари.
135. Эклектик тафаккур. Эклектиканинг гносеологик ва ижтимоий илдизлари.
136. Формал ва диалектик мантиқ, уларнинг ўртасидаги алоқадорлик.
137. Диалектик мантиқ илмий тадқиқотларнинг методологик асоси.
138. Марказий Осиё фанлари тарихида методологик масалалар.
139. Фан методологиясининг ҳозирги замон масалалари.
140. Фан тарихида билиш услублари масалалари.
141. Диалектиканинг ҳозирги замон илмий билишга таъсири.
142. Илмий билишнинг диалектика ривожига таъсири.
143. Диалектик тафаккур. Диалектик тафаккурни шакллантириш масалалари.
144. Синергетика ва унинг фан тараққиётидаги ўрни.
145. Физиканинг фалсафий масалалари.
146. Техника тушунчаси. Техника фалсафаси.
147. Техник билимларнинг хусусиятлари, уларнинг техника тараққиёти қонунлари билан белгиланганлиги.
148. Техниканинг ижтимоий ~~х~~аётга таъсири.
149. Технократик концепциялар, уларнинг мо~~х~~ияти.
150. Ҳозирги замон информациялашган жамияти ва фан.
151. Кадрлар тайёрлаш тизимида фаннинг роли.
152. Фан ва амалиёт.
153. Шахсни тарбиялашнинг фалсафий-методологик масалалари.
154. Олим шахсининг шаклланишида фалсафанинг роли ва ўрни.
155. Билиш назарияси ва ~~х~~озирги замон физикаси.
156. Илмий билишнинг ўзига хос хусусиятлари.
157. Илмий-фалсафий тафаккур ва унинг хусусиятлари.
158. Билишнинг эмпирик даражаси ва унинг методлари.
159. Билишнинг назарий даражаси ва унинг методлари.
160. Ижтимоий билиш ва унинг даражалари.
161. Ҳозирги давр илмий-техникавий тараққиётининг хусусиятлари.
162. Илмий ижод – инсон билиш фаолиятининг олий шакли.
163. ~~Х~~аёл, фантазия, илхом ~~-~~ илмий ижод элементлари сифатида.
164. Интуиция, унинг илмий билишдаги роли.

165. Формал мантиқ, уни илмий билишдаги роли.
166. Мантиқ қонунлари, уларнинг илмий билишдаги роли.
167. Айният қонуни, унинг илмий билишдаги роли.
168. Зиддиятсизлик қонуни. Унинг илмий билишдаги роли.
169. Учинчиси истисно қонуни.
170. Етарли асос қонуни.
171. Илмий ғоялар – илмий билишнинг шакли эканлиги.
172. Илмий муаммо. Илмий гипотеза. Илмий назария.
173. Илмий далил ва уни илмий тадқиқотдаги ўрни.
174. Илмий билишнинг назарий даражаси, унда қўлланиладиган методлар.
175. Илмий билишнинг эмпирик даражаси, унда қўлланиладиган методлар.
176. Олим шахсининг шаклланишида фалсафанинг роли ва ўрни.
177. Кадрлар тайёрлаш тизимида фаннинг роли.
178. Тилшунослик ва адабиётшуносликнинг фалсафий масалалари.
179. Педагогиканинг фалсафий масалалари.
180. Психологиянинг фалсафий масалалари.
181. Тарихнинг фалсафий муаммолари.
182. Математиканинг фалсафий масалалари.
183. Кибернетиканинг фалсафий масалалари.
184. Ҳозирги замон биологиясининг ижтимоий-ахлоқий муаммолари.
185. Биологиянинг фалсафий масалалари.
186. Илмий билишда диалектик методнинг ўрни.
187. Диалектик мантиқ – илмий тадқиқотнинг методологик асоси.
188. Формал мантиқ ва диалектик тафаккур, уларнинг муносабати.
189. Фан тараққиётидаги интеграция ва дифференциация жараёнлари.
190. Ижтимоий – гуманитар фанларнинг фалсафий масалалари.

Адабиётлар рўйхати

1. Расмий манбалар.

1. Ўзбекистон Республикаси Конституцияси.- Т.: Ўзбекистон, ~~1998~~2003 .- 216.б
2. Каримов И.А. Озод ва обод Ватан, эркин ва фаровон ҳаёт – пировард мақсадимиз. Т., Ўзбекистон, 2000.
3. Каримов И.А. Ўзбекистоннинг 16 йиллик мустақил тараққиёт йўли. – Т.: Ўзбекистон, 2007.
4. Каримов И.А. Жаҳон молиявий-иқтисодий инқирози, Ўзбекистон шароитида уни бартараф этишнинг йўллари ва чоралари.-Т.: Ўзбекистон, 2009.
5. Каримов И.А. Энг асосий мезон – ҳаёт ҳақиқатини акс эттириш.-Т.: Ўзбекистон, 2009.
6. Каримов И.А. Ўзбекистонда демократик ўзгаришларни янада чуқурлаштириш ва фуқаролик жамияти асосларини шакллантиришнинг асосий

йўналишлари Иккинчи чақирик Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг IX сессияси // Халқ сўзи.- 2002, 20 август.

7. Каримов И.А. Биз танлаган йўл – демократик тараққиёт ва маърифий дунё билан ҳамкорлик йўли. (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси 11-сессиясида сўзлаган нутқи) // Ўзбекистон овози, 2003, 26 апрель.

8. Каримов И.А. Империя даврида бизни иккинчи даражали одамлар деб ҳисоблашар эди. Т.: Ўзбекистон ПМТУ, 2005.

9. Каримов И.А. Ватанчимизнинг тинчлиги ва хавфсизлиги ўз куч-қудратимизга, халқимизнинг ҳамжихатлиги ва буюк иродасига боғлиқ. (Президент И.Каримовнинг Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг 14-сессиясидан нутқи) // Халқ сўзи, 2004, 30 апрель.

10. Каримов И.А. Бизнинг бош мақсадимиз – жамиятни демократлаштириш ва янгилаш, мамлакатни модернизация ва ислоҳ этишдир.- Т.: Ўзбекистон, 2005.

11. Каримов И. Ўзбекистоннинг ўз истиклол ва тараққиёт йўли.-Т.: Ўзбекистон, 1992.

12. Каримов И.А. Ўзбекистон келажаги буюк давлат.-Т.: Ўзбекистон, 1992.

13. Каримов И.А. Миллий истиклол, иқтисод, сиёсат, мафкура.-Т.: Ўзбекистон, 1996.

14. Каримов И.А. Ўзбекистон XXI асрга интиломда.-Т.: Ўзбекистон, 1999.

15. Каримов И.А. Ўзбекистон XXI аср бўсағасида: хавфсизликка таҳдид, барқарорлик шартлари ва тараққиёт кафолатлари.-Т.: Ўзбекистон, 1997.

~~1618. Каримов И.А. Озод ва Обод Ватан, эркин ва фаровон ҳаёт пировард маънавияти. Т., «Ўзбекистон», 2000 йил.~~

20. Каримов И.А. Жамиятимиз мафкураси халқни-халқ, миллатни-миллат қилишга хизмат этсин.-Т.: Ўзбекистон, 1998.

1724. Каримов И.А. Баркамол авлод - Ўзбекистон тараққиётининг пойдевори.-Т.: Ўзбекистон, 1997.

2218 Каримов И.А. Тарихий хотирасиз келажак йўқ. // «Мулоқот» журнали, 1998. 5-сон.

19. Каримов И.А. Миллий истиклол мафкураси халқ эътиқоди ва буюк келажакка ишончдир – Т.: Ўзбекистон 2000 йил

20. Каримов И.А. Юксак маънавият – енгилмас куч – Т.: “Маънавият” 2008.

~~21. Юсунов Э. ва бошқ. Фалсафа. Т., 1999 й. Высшая аттестационная комиссия при кабинете Министров Республики Узбекистан. // Сборник методических материалов.-Т.: 2005.~~

II. Фалсафа фани классиклари.

22. Амир Темур тузуклари.-Т.: “Адабиёт ва санъат” нашр, 1996.

23. Алпомиш: Ўзбек халқ қаҳрамонлик достони.-Т., “Шарқ” нашр. 1998.

24. Амир Темур Курагон. Қиссаи Темур.-Т., Тошкент авлат юридик Институти нашр., 2000.

25. Абу Наср Форобий. Фозил одамлар шаҳри.—~~Тошкент~~, Ўзбекистон, 1993.
26. Абу ~~а~~Али ибн Сино. Донишнома. Сталинобод, 1957.
27. Абу Райҳон Беруний. Ўтмиш халқларидан қолган ёдгорликлар.-Т.: 1987.
28. Абу Райҳон Беруний. Ҳиндистон - Т.: 1982.
29. Заҳириддин Муҳаммад Бобур. Бобурнома.-Т.: 1987.
30. Имом Исмоил-~~ал~~-Бухорий. Ал Адаб ал муфрид (Адаб дурдоналари).-Т.: «Ўзбекистон», 1990.
31. Имом ат-Термизий. Шамоили Муҳаммадия.-Т.: «Ўзбекистон» 1995.
32. Аҳмад Яссавий. Ҳикматлар.-Т.: «Ўзбекистон», 1991.
33. Алишер Навоий. Танланган асарлар.-Т.: 1987.
34. Мўминов И.М. Амир Темурнинг Ўрта Осиё тарихида тутган ўрни ва роли.-Т.: “Фан” нашр., 1993.
35. Маҳмудхўжа Бехбудий. Танланган асарлар.-Т.: “Маънавият” нашр., 1999.
36. Маънавият юлдузлари.-Т.: “Мерос” нашр., 1999.
37. Кант И. Критика чистого разума. Соч. в 6-х Томах, М., 1964., Т.3.
38. Лейбниц Г.В. Новые опыты о человеческом разуме. – Соч. Т-2 М., 1982 г.
39. Гегель Г.В. Философия права. М., «Мысль», 1997 г.
40. Конфуций. Уроки мудрости. – М., «Науки», 1998 г.

III. Монография, дарслик ва ўқув қўлланмалар.

41. Тойнби А. Постижение истории. М., «Науки», 1992 г.
42. Шопенгауэр А. Свобода воли и нравственность. М., 1991 г.
43. Ясперс К. Смысли назначение истории М., 1991 г.
44. Фрейд З. Введение в психоанализ. М., 1991 г.
45. Тулмин С. Человеческие понимание. М., 1996 г.
46. Поппер К. Логика научного исследования. – М., 1996 г.
47. Кун Т. Структура научных революций. – М., 1995 г.
48. Локатос И. Фальсификация и методология научно ~~научно~~ - исследовательских программ. – М., 1996 г.
49. Туленов Ж. Ҳаёт фалсафаси.-Т.: Ўзбекистон, 1993.
50. Туленов Ж. Қадриятлар фалсафаси.—~~Тошкент~~, Ўзбекистон, 1997.
51. Туленов Ж. Диалектика назарияси. -Т.: Ўзбекистон, 2001.
52. Туленов Ж. Философские проблемы науки. -Т.: 2000.
53. Туленов Ж. Методология научного творчества.—Т.: 2000.
54. Туленов Ж.Т. Фалсафий маданият ва маънавий камолот. – Т.: 2000.
55. Фалсафа. Э.Юсупов таҳрири остида. (лотин алифбосида). – Т.: 2005.
56. Фалсафа асослари. Қ.Назаров таҳрири остида. – Т.: 2005.
57. Гуннар Скирбек, Нильс Гильс. Фалсафа тарихи.– Т.: 2002.
59. Фалсафа қисқача изохли лўғат. – Т.: 2004.
60. Каримов Иброҳим. Маънавият, фалсафа ва ҳаёт. (иккинчи тўлдирилган нашр) -Т.: «Фан» 2007.

61. Каримов Иброҳим. Фалсафа – яхлит фан.-Т.: “Қатортол-Камолот” нашр. 1998.
62. Комилова С.С. Научная проблема в структуре научного познания.-Т.: 1994.
63. Иззетова Э.М. Научные знания в свете гуманистических идеалов.-Т.: 2000.
64. Ж.Туленов, С.Валиева. Илмий ижод методологияси. – Т.: 2008.
65. И.Каримов, М.Рустамова. Фалсафа фани тарихи ва назарияси. – Т.: 2007.
66. Ўзбекистонда ижтимоий-фалсафий фикрлар тарихидан.-Т.: Ўзбекистон, 1995.
67. Э.Юсупов ва бошқалар. «Фалсафа ўқув қўлланма». -Т.: 1999.
68. Рузавин Г. Природа математического знания. М., 1996.
69. Классическая наука в Средней Азии и современная мировая цивилизация.-Т.: «Фан» 2000.
70. Фейенберг Е.Л. Две культуры. Индукция и логика в искусстве науки М., 1992 год.
71. Философия природы. Коэволюционная стратегия. М., 1995 г.
72. Пригожин И.Р. От существования к возникающему. – М., 1985 г.
73. Маматов Н., Носиров Ў., Абдуллаева Г. Фаннинг фалсафий масалалари.-Т.: ТМИ. 2005.
74. Фаёзов М., Тўлаганов К., Каримов И. Фаннинг методологик муаммолари. – Т.: 1997.
75. Файзуллаев А. Фалсафа ва фанлар методологияси.-Т.:20056.
76. Шермухаммедова Н. Фалсафа ва фанлар методологияси.-Т.: 2005.
77. Фанларнинг фалсафий масалалари.-Т.: 2002.
78. Рачков П.А. Науковедение. Проблемы, структура, элементы. Изд. Московского Университета. 1974.
79. Холтон Дн. Тематический анализ науки. Москва, Изд. «Прогресс», 1981.
80. Саифназаров И., Никитченко П., Қосимов Б. Илмий ижод методологияси. -Т.: «Янги аср авлоди». 2004.
81. Назаров Қ. Билиш фалсафаси. – Т.: “Университет” нашриёти, 2005 йил.
82. О.Г.Данильян, В.М.Тараненко. Философия. Учебник. – Москва, 2005.
83. Ғарб фалсафаси. – (Тузувчи ва масъул Қ.Назаров)-Т.: “Шарқ”, 2005.
84. А.Чориев. Инсон фалсафаси. – Т.: 2006.
85. И.Каримов, С.Валиева, К.Туленова “Ижтимоий фалсафа” – Т.: 2008.
86. Falsafa. M.Ahmedova umumiy tahriri ostida – Т.: 2006.
87. Алексеев П.В., Панин А.В. Философия. Учебник. Москва, изд. “Проспект”, 1999.
88. Бағрикенглик-барқарорлик ва таракқиёт омили.-Т.: Тошкент Ислом Университети нашр., 2007.
89. БМТ нинг Инсон ҳуқуқлари декларацияси // Инсон ҳуқуқлари: ўқув қўлланма.-Т.: “Адолат” нашр., 1998.

90. Жўраев С. Фуқаролик жамияти: назария ва амалиёт.-Т.: “Ўзбекистон” нашр., 2003.
91. Левитин Л. Ўзбекистон тарихий бурилиш палласида. -Т.: “Ўзбекистон” нашр., 2001.
92. Миллий ғоя: назарий манбаълар. (Хрестоматия).-Т.: “Академия” нашр., 2007.
93. Миллий ғоя: тарғибот технологиялари ва атамалар луғати.-Т.: “Академия” нашр., 2007.
94. Миллий истиклол ғояси. Дарслик.-Т.: “Академия” нашр., 2005.
95. Отамуродов С. Миллий ривожланиш фалсафаси.-Т., “Академия” нашр., 2005.
96. Саидов А.Х., Журжоний А. Шарқ цивилизацияси: инсон ва ҳуқуқ (ўтмиш ва ҳозирги замон).-Т.: “Адолат” нашр., 2005.
97. Фалсафа асослари. (Масъул Қ.Назаров).-Т.: Ўзбекистон, 2005.
98. Фалсафа комусий луғати. (Масъул Қ.Назаров).-Т.: Ўз ФМЖ ва Шарқ. 2004.
99. Фалсафа: қисқа изоҳли луғат. (А.Жалолов ва М.Абдуллаева таҳрири остида). -Т.: «Шарқ» нашр., 2004.
100. Философия и методология науки. (Под редакции В.И.Кунцова) Москва, “Аспект Пресс”, 1999.
101. Философский энциклопедический словарь. Москва, изд. и Наука., 1999.
102. Ўзбекистон Миллий энциклопедияси.-Т.: “Ўзбекистон Миллий энциклопедияси” нашр., 1-10 томлар.
103. Ўзбекистонда ижтимоий-фалсафий фикрлар тарихидан. (акад. М.М.Хайруллаев таҳрири остида) -Т.: “Ўзбекистон” нашр., 1995.
104. Ўзбекистон миллий давлатчилик назариясининг тарихий-фалсафий ва ҳуқуқий асослари.-Т.: “Фан” нашр., 2005.
105. Ўрта Осиё халқлари хурфикрлиги тарихидан.- Т.: “Фан” нашр., 1990.
106. Қуръони Карим.-Т., “Чўлпон” нашр., 1993.

IV. Диний адабиётлар

107. Инжил. Библияни таржима қилиш институти. Стокгольм. 1992.
108. Абу Абдуллоҳ Муҳаммад Ибн Ислом ал-Бухорий. Ҳадис. Ал-Жомийъ ас-Соҳиҳ (Ишонарли тўплам). 1-III том.-Т.: “Қомуслар Бош таҳририяти” 1991-1992.
109. Абу Ҳамид ал-Ғаззолий. Мушофат ул қулуб. (Қалблар кашфиёти).-Т.: “Янги аср авлоди” 2004.
110. Тимоти Ж. Унитар (Абдулҳаким Мурод). XXI асрда Ислом. Посмодерн дунёда қиблани топиш.-Т.: “Шарқ” нашр., 2005.

Мультимедия иловалари

1. Каримов И.А. 11 томлик асарлар тўплами мультимедияси. Тошкент, 2004 йил.
2. Национальная идеология и религия. [http://www.siac.enro.ru/siac_rus/Bulleten/bulleten 7](http://www.siac.enro.ru/siac_rus/Bulleten/bulleten%207)
3. Национальная идеология – основа будущего. (1999 г. 16 апреля в резиденции Оксарой состоялось собрание, посвященное вопросам формирования национальной идеологии). [http://www.press – service. uz/rus/rechi](http://www.press-service.uz/rus/rechi)
4. Идеология модернизации как национальная идеология. <http://niiss.ru/Publications/Russia/1997/6>

Интернет сайти.

1. www.tfi.uz
2. www.darvoza.uz
3. www.cer.uz
4. <http://tgsm.rudn.ru>
5. <http://www.philos.msu.ru>
6. <http://philosophyru.ru>
7. www.itc.ru
8. www.mirkin.ru
9. <http://www.libertarium.ru>
10. <http://www.cepa.newschooledu/het>

